

GAZETA LOKALNA GMINY JAWORZE

Samorządowe ostatki

Dobiega końca pierwsza po odzyskaniu samodzielności Jaworza i pierwsza po przemianach ustrojowych kadencja Rady Gminy w Jaworzu. Opinie na temat tej Rady są różne - w zależności od stosunku do przemian zachodzących w Polsce. Jedno można powiedzieć, że skład obecnej Rady Gminy społeczeństwo wybrało trafnie. W 80 % to członkowie rady, dla których praca dla Jaworza była jedynym celem i temu się poświęcili. Prywatne potrzeby odsunęli na dalszy plan. Ze swej strony pragnę podziękować wszystkim, którzy dobrze życzyli samorządowi, doradzali konstruktywnie, podtrzymywali na duchu w chwilach ataków "prawdziwych" mieszkańców Jaworza. Dziękuję za "podcinanie gałęzi" samorządowi, za układanie kłód pod nogi. Nie było to przyjemne, ale pozwoliło na bardziej uważną pracę. Również społeczeństwo nie dało się nabrać podszeptom i samo oceniło fakty.

Radnym i członkom komisji spoza rady dziękuję za pracę i włożony trud. Zrobiono wszystko na co pozwalał budżet. Dowodem tego niech będą ostatnie uchwały Sejmiku Samorządowego w Bielsku - Białej stwierdzające, że samorządy pracowały w trudnych warunkach finansowych, ale jak prawdziwi gospodarze.

Dużo do myślenia daje uchwała sejmiku, której fragment cytuję: *"Niepokoi nas trwająca ostatnio, a nasilająca się obecnie tendencja do odbierania środków finansowych, a przez to możliwości działania gminom, włączanie coraz to nowych obszarów do zadań specjalnych administracji i postępująca centralizacja państwa. Proces ten jest sprzeczny z lo-*

giką zachodzących w Polsce przemian, a w rezultacie może im zagrazać".

Składam podziękowanie Zarządowi Gminy i pracownikom Urzędu Gminy za realizację ustaleń naszej rady. Cel, jaki Rada Gminy Jaworze wyznaczyła sobie na początku, realizowała z pełną konsekwencją. Przyjęto zasadę, że wszystko przebiegać będzie zgodnie z prawem, aby nie dopuścić do nadużyć i stworzenia możliwości wybuchu jakiegokolwiek afery w skali gminy. Czujność członków rady była wystarczająca, aby w zarodku likwidować kombinacje różnych grup nacisku na samorząd.

Miałem zaszczyt być przewodniczącym Rady Gminy - pierwszej po latach przerwy w samorządności Jaworza. Nie ukrywam, że wspólnie z radnymi ciągle poprawialiśmy warsztat pracy naszego lokalnego parlamentu. Pewien model został wypracowany; zasady demokracji wkroczyły w nasz samorząd. Z satysfakcją obserwuję, że większość obecnych radnych kandyduje do następnej rady. To bardzo dobrze. Dziękuję współmałżonkom radnych i ich rodzinom za wyrozumiałość, za poświęcenie wolnego czasu dla Jaworza.

Jaworze uzyskało samodzielność - należy nadal rozwijać samorządność. Talentów w Jaworzu nie brakuje. Niektórzy mieszkańcy mają jednak wewnętrzny opór czy kandydować, by stawić czoła weteranom. Jako przewodniczący ustępującej rady apeluję do społeczeństwa o udział w wyborach i rozważne, nacechowane odpowiedzialnością za los Jaworza zdecydowanie o swoim przedstawicielu w lokalnym parlamencie. Charakter rady gminy, zarządu i osoba wójta zależy od wybranych przez społeczeństwo przedstawicieli. Liczny udział w wyborach wyeliminuje przypadek.

Dziękuję również mieszkańcom, kościołom, organizacjom politycznym, szkołom i zakładom pracy za współpracę.

Przewodniczący Rady Gminy Jaworze
Władysław Nikiel

O wyborach do nowej Rady Gminy Jaworze

Wykaz 18 jednomandatowych okręgów wyborczych

Nr okręgu	Granice okręgu
1	Ulice: Grabka, Górecka, Jeżynowa, Myśliwska, Pogodna, Rodzinna, Jaworze Nałęże - Grabka, Cisowa - strona zachodnia, Cisowa - strona wschodnia od ul. Słonecznej w kierunku Grabki
2	Ulice: Cisowa - strona wschodnia od ul. Słonecznej w kierunku Jasienicy, Jarzębinowa, Wrzosa-wa, Smrekowa, Jodłowa, Jasienicka, Słoneczna od ul. Cisowej do Turystycznej i Zaciszna od Słonecznej do Jasienickiej
3	Ulice: Zaciszna od Jasienickiej na północ, Cieszyńska bez bloków nr 193, 212, 248, 361, Skowronków
4	Ulice: Cieszyńska, bloki nr 193, 212, 248, 361
5	Ulice: Turystyczna, pod Lasem, Jaworowa, Orzechowa, Jaśminowa, Bukowa, Zawilcowa, Brzo-zowa, Bławatkowa, Schowana, Pod Brzegiem, Nagietkowa
6	Ulice: Słoneczna od Turystycznej do Zielonej, Modrzewiowa, Liliowa, Stokrotek, Akacyjowa, Brzoskwińska, Za Goruszką
7	Ulice: Kwiatowa, Poziomkowa, Chabrowa, Wiosenna, Różana, Motylkowa, Wypoczynkowa, Wi-dok, Promienista, Tulipanowa, Kaczeńcowa, Zielona, Pelchrim
8	Ulice: Zdrojowa od Wapienickiej w stronę południową, Panoramiczna, Wąwóz, Jałowcowa, Kalinowa, Borsucza, Zającza, Sosnowa
9	Ulice: Kalwaria, Cicha, Letniskowa, Słowicza, Jaskółcza, Leszczynowa, Legendarna, Podgórska od Zdrojowej do Południowej, Wapienicka od Zdrojowej do Południowej
10	Ulice: Południowa, Konwaliowa, Narcyzowa, Topolowa, Niewielka, Klonowa, Sarnia, Morwowa, Ładna, Świerkowa, Górska, Malinowa, Podgórska od Południowej do Malinowej, Wapie-nicka od Ładnej do Romantycznej
11	Ulice: Wapienicka od Południowej do Ładnej, Koralaowa, Wczasowa, Kolonia Górna, Ogrodowa, Zdrowotna, Ukryta, Sielska, Spadzista, Pagórkowa od Sielskiej do Kolonii Górnej
12	Ulice: Rumiankowa, Kaszyska, Relaksowa, Storczyków, Krótka, Podgórska od Malinowej do Ru-miankowej, Wiśniowa, Krokusowa, Wapienicka od Romantycznej do Storczyków
13	Ulice: Romantyczna, Łukowa, Morelowa, Astrów, Wschodnia, Pagórkowa od Kolonii Górnej do Średniej, Miodowa, Nad Rudawką, Graniczna, Piękna, Średnia od Wapienickiej do Pagórkowej
14	Ulice: Kolonia Dolna, Stroma, Boczna, Poprzeczna, Ustronna
15	Ulice: Zdrojowa od Wapienickiej do Cyprysowej, Słoneczna od Zielonej do Zdrojowej, Szkolna, Lecznicza, Plac Kościelny, Pałacowa, Aleja Kościelna
16	Ulice: Pod Młyńską Kępą, Pod Harendą, Nadbrzeżna, Łubinowa, Wiejska, Cyprysowa, Kryształowa
17	Ulice: Średnia od Pagórkowej do Bielskiej, Olszynowa, Groszkowa, Dzwonkowa, Bielska od Średniej do Agrestowej
18	Ulice: Bielska od Agrestowej do Cieszyńskiej, Agrestowa, Polna, Niecała, Dębowa, Zdrojowa od Cyprysowej do Bielskiej

**Skład Gminnej Komisji
Wyborczej w Jaworzu**

1.	Karol CIEJKA	przewodniczący
2.	Jerzy CHAŁUPSKI	zastępca przewodniczącego
3.	Jerzy KRZEMIŃSKI	sekretarz
4.	Ewa LEWANDOWSKA	członek
5.	Danuta PAWLUS	członek
6.	Krystyna WĄSOWICZ	członek
7.	Zofia WIENCEK	członek
8.	Barbara MILCZYŃSKA	członek
9.	Barbara PIECZARA	członek
10.	Jerzy BISOK	członek

REJESTR

kandydatów na radnych

Na podstawie art. 44 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin (Dz. U. nr 16, poz.96. z 1991 r. nr 53, poz. 227 i z 1993 r. nr 45, poz. 205) **Gminna Komisja Wyborcza w Jaworzu** ustala rejestr kandydatów na radnych w **Radzie Gminy w Jaworzu**.

W okręgu wyborczym nr 1

1. Maria Kawik	I.45	nauczyciel ZNP
2. Mieczysław Sobkowicz	I.35	introligator Stowarzyszenie Obywatelskie

W okręgu wyborczym nr 2

1. Krzysztof Czader	I.45	plastyk
2. Stanisława Szczotka	I.47	nauczyciel

W okręgu wyborczym nr 3

1. Józef Czech	I.47	technik budowlany
2. Rudolf Galocz	I.51	pedagog SdRP G.S. "S.Ch."

W okręgu wyborczym nr 4

1. Marian Moczala	I.39	elektryk
2. Leokadia Pyka	I.35	nauczyciel

W okręgu wyborczym nr 5

1. Eugeniusz Dawid	I.48	nauczyciel SdRP ZNP
2. Ryszard Grzywnowicz	I.53	inż. urządzeń sanitarnych
3. Bolesław Rabaszowski	I.60	technik budowlany

W okręgu wyborczym nr 6

1. Jan Kliś	I.40	kierowca mechanik
2. Jacek Żabiński	I.31	urzędnik

W okręgu wyborczym nr 7

1. Paweł Mularz	I.44	mgr inż. S.Ob. chemik
2. Zbigniew Putek	I.42	inż. włókiennik
3. Jan Wawrzyczek	I.46	technik ekonomista

W okręgu wyborczym nr 8

1. Danuta Mynarska	1.47	prawnik
2. Andrzej Pilch	1.31	nauczyciel ZNP

W okręgu wyborczym nr 9

1. Mieczysław Borak	1.49	ekonomista	TMZJ
2. Jan Mucha	1.38	technik	Komitet Wyborczy Rozwoju Jaworza
3. Władysław Nikiel	1.44	mgr inż.	S.Ob. elektryk
4. Henryk Palowski	1.55	inż. mechanik	SdRP

W okręgu wyborczym nr 10

1. Jerzy Kukla	1.43	projektant w budownictwie
2. Paweł Lorek	1.52	malarz

W okręgu wyborczym nr 11

1. Marian Zygmunt	1.55	technik leśny	TMZJ

W okręgu wyborczym nr 12

1. Jacek Rybarkiewicz	1.50	architekt	Komitet na Rzecz Jaworza
2. Mieczysław Urbaniak	1.44	inżynier	

W okręgu wyborczym nr 13

1. Matuszek Leszek	1.39	inż. mechanik	
2. Jerzy Pysz	1.42	plastyk	TMZJ

Informacje o wyborach

Obwód nr 1
okręgi 1-8 i 15

Obwód nr 2
okręgi 9-14 i 16-18

Siedziba obwodów nr 1 i 2: Szkoła Podstawowa nr 1 w Jaworzu Dolnym

Lokal wyborczy czynny będzie od godz. 8⁰⁰ - 20⁰⁰.

W okręgu wyborczym nr 14

1. Grzegorz Cybułka	1.39	mgr ekonomista	
2. Emilia Gruszczyk	1.51	prawnik	S.Ob.

W okręgu wyborczym nr 15

1. Jerzy Kukla	1.46	kierowca	TMZJ
2. Zdzisław Niemczyk	1.49	emeryt.	SdRP nauczyciel

W okręgu wyborczym nr 16

1. Mieczysław Gwóźdź	1.39	nauczyciel	TMZJ
2. Bogusław Krzemiński	1.63	emeryt	

W okręgu wyborczym nr 17

1. Józef Brandys	1.43	elektromonter	S.Ob.
2. Józef Wąsowicz	1.65	emeryt	
3. Czesław Wierzbicki	1.38	ekonomista	

W okręgu wyborczym nr 18

1. Anna Butkiewicz	1.45	inż. tech. drewna	S.Ob.
2. Leszek Kubik	1.55	inżynier	TMZJ

Dla umożliwienia mieszkańcom Jaworza prezentacji wszystkich kandydatów na radnych nowej kadencji - niezależnie od spotkań organizowanych przez poszczególnych kandydatów lub zgłaszające ich ugrupowania - Gminna Komisja Wyborcza i Zarząd Gminy w Jaworzu organizują

SPOTKANIE MIESZKAŃCÓW Z KANDYDATAMI

we wtorek 14 czerwca 1994 r. o godz. 18.00 w remizie OSP w Jaworzu. Zachęcamy wszystkich zainteresowanych do aktywnego uczestnictwa a w następstwie do wysokiej frekwencji w wyborach samorządowych.

PRZEWODNICZĄCY GMINNEJ KOMISJI WYBORCZEJ W JAWORZU
Karol Ciejka

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU GMINY JAWORZE
Paweł Mularz

Na ostatnim posiedzeniu Rada Gminy Jaworze w dniu 21 maja 1994 r. podjęła uchwałę w sprawie przeprowadzenia w dniu 19 czerwca br. REFERENDUM GMINNEGO W SPRAWIE SAMOOPODATKOWANIA SIĘ MIESZKAŃCÓW GMINY W CELU POKRYCIA KOSZTÓW ZWIĄZANYCH Z WYWOZEM ODPADÓW KOMUNALNYCH ORAZ WPŁAT NA RZECZ KANALIZACJI SANITARNEJ. Biorąc pod uwagę fakt, że miejscowość nasza ma charakter wczasowo - turystyczny, więc czystość otoczenia stanowi trwałą troskę władz gminy w tym zakresie. Pomimo tego, że Urząd Gminy zaproponował mieszkańcom zakup po cenach hurtowych kubków na śmieci, to nadal wiele gospodarstw domowych nie posiada takich. Z przykrością należy również stwierdzić, że w dalszym ciągu pojawiają się w lasach i nad rzekami tzw. dzikie wysypiska, a wieczorami spala się w piecach i w ogniskach wiele toksycznych odpadów. Gdyby mieszkańcy wypowiedzieli się za "tak" w referendum, to każdy mieszkaniec ponosił by jednakowe opłaty za wywóz śmieci. Opłata na ten cel pobierana by była kwartalnie w terminach płatności podatków wiejskich. W tym miejscu informuję również miesz-

kańców Jaworza, że Urząd Gminy posiada nadal kubki na śmieci o pojemności 110 l w cenie 160 tys. zł. za sztukę.

Drugi temat, który Rada Gminy daje pod rozwagę mieszkańcom, dotyczy dobrowolnych wpłat na rzecz budowy kanalizacji sanitarnej. Inwestycja budowy kolektorów sanitarnych ruszyła w 1993 roku (o czym informowało na bieżąco "Echa Jaworza"). Została wykonana kompletna dokumentacja techniczna oraz wykonano już część prac ziemnych i montażowych. W celu przyspieszenia realizacji tej inwestycji Rada Gminy proponuje wpłaty mieszkańców Jaworza przez okres 3 lat w wysokości 10 tys. zł. od osoby.

Referendum zostanie przeprowadzone 19.06.1994 roku w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Jaworzku Dolnym.

A oto pytania, na które należy odpowiedzieć:

1. Czy jesteś za wprowadzeniem w gminie Jaworze powszechnych opłat za wywóz odpadów komunalnych TAK NIE
2. Czy jesteś za samoopodatkowaniem się na rzecz kompleksowej budowy kanalizacji w Jaworzku przez okres 3 lat od 1.01.1995 r. w kwocie 10 tys. zł. miesięcznie od jednej osoby TAK NIE

Swoją odpowiedź podaje się przez wstawienie "X" w odpowiednim kwadracie. Aby referendum miało moc prawną w głosowaniu musi uczestniczyć minimum 30 % uprawnionych do głosowania. O wyniku decyduje zwykła większość - czyli ponad 50 % głosów ważnych.

Zbigniew Putek
z-ca przewodniczącego
GMINNEJ KOMISJI d/s REFERENDUM

FRASZKI WYBORCZE

Gdzieś w połowie czerwca wybory być mają,
a już do stołków ludzie się pchają.

Nie myśl dziś o krześle i godowej szacie,
pomyśl o programie i ... elektoracie.

Swego czasu nigdy on tu nie zmarnuje,
choć nic nie robi, ale krytykuje.

Jakże wy myślicie - czy to są działacze?
Bo mnie się wydaje, że tylko ... pyskacze.

Posiedzenia Rady mają wady i zalety.
Nie zawsze jest efekt, lecz zawsze są diety.
Jeśli ktoś w działaniu na pieniądze liczy,
to nie mówcie wkoło, żeście społecznicy!

Kiedy już będę ważny na tyle,
że skromny mój głos coś będzie znaczył,
zanim do Rady drzwi ci uchylę
pragnę, abys mnie wysłuchać raczył.

Ja mam życzenia skromne, nieduże,
gdy będziesz radnym - to radnym bądź,
poznaj do gruntu własne podwórze
i nie po stroju człowieka sądz.

Nie bądź powolną korbą w studni,
którą to każdy kręci do woli.
Staraj się wiedzieć, co w studni dudni,
na czym kto siedzi, co kogo boli.

A gdy się zjawisz na posiedzenie,
kiedy się zbierze szanowna Rada,
niech głos twój wagę ma i znaczenie,
godzinę pomyśl - minutę gadaj.

Takie to ja mam skromne życzenie,
zanim do urny wrzucę mój głos.
A nie posłuchasz - to do widzenia!
W przyszłych wyborach - marny twój los.

(Wybrał Karol Jaworski)

Święciliśmy 3-Maja

Podobnie, jak w całej naszej Ojczyźnie, mieszkańcy Jaworza godnie uczcili 3-Majowe Święto. Przedstawiciele władz gminy oraz młodzieży złożyli wiązanki kwiatów przed pomnikami w centrum Jaworza.

Zdjęcia Jadwiga Roik

Następnie odbyło się okolicznościowe spotkanie, które zagał przewodniczący Rady Gminy **Władysław Nikiel** - prowadzący uroczysty koncert. Wójt Gminy **Paweł Mularz** w swym przemówieniu podkreślił doniosłość i znaczenie Wielkiej Konstytucji z 1791 roku dla nowej, demokratycznej, współczesnej Polski, która przez kilka

lat nie może się dopracować Ustawy Zasadniczej, stanowiącej o podwalinach naszego ustroju politycznego, społecznego i gospodarczego. Nadmieniał też, że 19 czerwca w naszej "Małej Jaworżańskiej Ojczyźnie" odbędą się wybory samorządowe i wyraził nadzieję - chyba nas wszystkich mieszkańców Jaworza - że wybrani zostaną ci najlepsi, dający dobry przykład rzetelnej pracy na rzecz wszystkich i mogący pociągnąć za sobą wielu innych jeszcze. A roboty na rzecz Jaworza i jego mieszkańców nigdy nie zabraknie. Stąd nuta pesymizmu w wystąpieniu wójta w odniesieniu do nikłej frekwencji na tej uroczystości państwowej; zwłaszcza, że odnosi się ona i do niektórych radnych, co głośno komentowano na spotkaniu.

Najbardziej podniosłym momentem uroczystości było wręczenie kolejnym jaworzanom medalu "ZASŁUŻONY DLA ROZWOJU JAWORZA" nadanym przez Radę Gminy. Zostali nimi uhonorowani: **Jadwiga Roik**, **Krystyna Szczypka**, **Marian Zygmunt**, **Jerzy Bisok**, **Józef Czader**. Wręczając medale przewodniczący RG **Władysław Nikiel** dokonał jednocześnie krótkiej charakterystyki sylwetek poszczególnych odznaczonych. Przypomnę: **Jadwiga Roik** - współredaktor "Echa Jaworza", wieloletnia działaczka na niwie rozwoju kultury, poznawania przeszłości historycznej Jaworza, zainteresowana żywo i aktywnie wszystkim co dzieje się w naszej miejscowości, ostatnio opracowała wspaniały "Albym fotograficzny Jaworza", który moim skromnym zdaniem godzi się i należy opublikować, aby w ten sposób udostępnić go szerokim rzeszom miłośników Jaworza; **Krystyna Szczypka** - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim, zasłużona w dziele szerzenia kultury i oświaty, współorganizator imprez sportowych, kulturalnych i dobroczynnych; **Marian Zygmunt** - członek kolegium redakcyjnego "Echa Jaworza", przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury i Sportu Rady Gminy Jaworze, niezastąpiony organizator wszelkich uroczystości, imprez i obchodów o charakterze lokalnym i wychodzących poza obręb naszej rodzinnej miejscowości, który nawet w trakcie opisywanej uroczystości nie omieszkął zapowiedzieć jedną z kolejnych imprez sportowych; **Jerzy Bisok** - niezwykle zaangażowany w rozwój infrastruktury, piękna, estetyki i porządku w naszej "Małej Ojczyźnie", współorganizator imprez kulturalnych i sportowych; **Józef Czader** - zastępca przewodniczącego Rady Gminy i członek Komisji Oświaty, Kultury i Sportu, który współredagując nasz miesięcznik "Echo Jaworza" i przygotowując pismo od strony technicznej do druku, jak i swym profesjonalnym fotografowaniem ciekawych imprez, zabytków architektonicznych, pomników przyrody i uroczych zakątków Jaworza, w sposób tak bardzo potrzebny szerzy wiedzę o naszej miejscowości, utrwalając jednocześnie jej przeszłość i tradycję. Oby tego pokroju ludzi było wśród nas jak najwięcej.

Następnie dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim zaprezentowały niezwykle interesujący

program artystyczny, na który złożyły się wiersze i piosenki o treści patriotycznej, związane z Konstytucją 3-Majową. Wielką atrakcją stanowił występ Dziecięcego Zespołu Regionalnego "Małe Jaworze" pod kierownictwem artystycznym p. **Renaty Podstawny**, który przez zaledwie dwa lata zdążył opanować dobrze trudną sztukę tańca i pieśni ludowej i godnie szykuje się na następcę dorosłego ZPiT "Jaworze". Zawsze, jak również i tym razem, zebrani z wielką przyjemnością wysłuchali minikoncertu orkiestry "starzy Przyjaciele", która pod batutą i "skrzypcami" p. **Antoniego Kruczka** przypomniła kilka nieśmiertelnych melodii operetkowych. "Zawsze młodzi" "Starzy Przyjaciele", podobnie jak i "Małe Jaworze" zoatali nagrodzeni burza

oklasków, które stały się także udziałem prezentującego przepiękne nastrojowe pieśni jugosłowiańskie **Unkica Zogi** - uchodźcy przebywającego w DW "Agnieszka".

I wreszcie reminiscencja finalna. Ludzie, którzy tworzyli Konstytucję 3-Maja 1791 roku byli patriotami z krwi i kości, gotowi wszystko co tylko możliwe uczynić dla umiłowanej Ojczyzny. Próbujmy tych naszych wielkich poprzedników naśladować wedle swych własnych zamiarów i możliwości, starajmy się choć trochę przyczynić do rozwoju i chwały naszej "Małej Jaworzańskiej Ojczyzny".

Franciszek Karol Szpok

III Wiosenny Bieg Przełajowy Jaworza

Zwycięzcami III Wiosennego
Biegu Przełajowego Jaworza
zostali:

Ulewny deszcz w przeddzień planowanych biegów przełajowych (7.05.94 r.) sprawił, że impreza ta została przesunięta na środę 11 maja 1994 roku. W tym dniu była piękna, słoneczna pogoda. Na starcie stanęło 278 zawodników w wieku od 4 do 18 lat. W zawodach brały udział dzieci i młodzież z jaworzańskich przedszkoli i szkół oraz z Bośni goszczynie mieszkająca w Jaworzu. W towarzystwie swoich wychowawców, dyrekcji szkół oraz rodziców rywalizowali na trasach amfiteatru młodzi sportowcy w dwunastu kategoriach wiekowych. Organizatorzy przygotowali trasy różnej długości: dla najmłodszych 100 m, a dla wytrawnych - 2.500 m.

Dzieci 4-5 lat (100 m)

dziewczynki

1. Mariola Ptak
2. Sylwia Wójcik
3. Małgorzata Hubert

chłopcy

1. Łukasz Gwóźdź
2. Michał Biesok
3. Kamil Lajski

Dzieci 6-7 lat (200 m)

dziewczynki

1. Dominika Krzemińska
2. Julia Borecka
3. Iwona Jamróz

chłopcy

1. Marek Przybyła
2. Marcin Miedziak
3. Mirosław Szameta

Dzieci kl. I (300 m)

dziewczynki

1. Anna Stromczyńska
2. Blandyna Ochman
3. Kinga Homa

chłopcy

1. Piotr Bulowski
2. Radosław Białożył
3. Robert Rusin

Dzieci kl. II (300 m)

dziewczynki

1. Lidia Wieja
2. Aleksandra Solarz
3. Agata Greń

chłopcy

1. Artur Kocemba
2. Damian Caputa
3. Mateusz Rogalski

Dzieci kl. III (500 m)**dziewczynki**

1. Dorota Greń
2. Joanna Jaworska
3. Agnieszka Machnik

chłopcy

1. Damian Zdolski
2. Jacek Orszulik
3. Sebastian Gajer

Dzieci kl. IV (500 m)**dziewczynki**

1. Patrycja Polak
2. Anna Kielbus
Magdalena Mierzejewska
3. Iwona Noga

chłopcy

1. Piotr Jędrzejko
2. Michał Jaroszewski
3. Marcin Mieszczak

Dzieci kl. V (800 m)**dziewczynki**

1. Aneta Bytomska
2. Gabriela Barut
3. Katarzyna Ciężak

chłopcy

1. Dawid Jaroszewski
2. Rafał Stromczyński
3. Dominik Wojtaszek

Dzieci kl. VI (800 m)**dziewczęta**

1. Lucyna Machalica
2. Katarzyna Gębala
3. Katarzyna Wala

chłopcy

1. Damian Rucki
2. Krzysztof Suchoń
3. Paweł Plewa

Młodzież kl. VII (1200 m)**dziewczęta**

1. Iwona Płoskonka
2. Anna Dudek
3. Agata Zontek

chłopcy

1. Paweł Galus
2. Emir Madžalič
3. Marcin Solarz

Młodzież kl. VIII (1200 m)**dziewczęta**

1. Honorata Noga
2. Anna Chmielewska

chłopcy

1. Rafał Sołtysek
2. Marcin Laszka
3. Marcin Malik

Młodzież szkół ponadpodstawowych - chłopcy (2500 m)

1. Tomasz Gwóźdź
2. Rafał Prokop
3. Roman Urbaś

Zdjęcia Ewa Byłok

Tegoroczny - III Wiosenny Bieg Przelajowy Jaworza sponsorowali:

1. Rada i Urząd Gminy w Jaworzu
2. NSZZ Pracowników "Befamy" w Bielsku - Białej
3. NSZZ "Solidarność" "Befamy" w Bielsku - Białej
4. p. Halina Grygierczyk - Sklep Spożywczy w Jaworzu

5. p. Adam Greń - Zakład Piekarniczy w Jaworzu
6. Szkoła Podstawowa nr 3 w Jaworzu Średnim

Komitet organizacyjny Wiosennego Biegu Przelajowego Jaworza tą drogą składa gorące podziękowania za pomoc w zorganizowaniu tej pięknej sportowej imprezy:

- Sponsorom biegu za wsparcie rzeczowe i finansowe,
- Kołu Gospodyń Wiejskich w Jaworzu Średnim za zorganizowanie posiłków dla zawodników i organizatorów,
- Dyrekcjom i Gronu Pedagogicznemu za przygotowanie dzieci i młodzieży do zawodów oraz za pomoc sędziowską,
- pielęgniarce p. Danucie Kliś za opiekę medyczną,
- Pracownikom Urzędu Gminy za pomoc medyczną.

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU
ORGANIZACYJNEGO
Marian Zygmunt

XXXV sesja Rady Gminy w Jaworzu

Przedostatnia sesja Rady Gminy w obecnej kadencji odbyła się 30 kwietnia br. w sali reprezentacyjnej Państwowego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworzu. Obecność 14 radnych czyniły obrady prawnymi. Porządek obrad z poprawkami został przyjęty większością głosów. Wójt przekazał radnym informacje o pracach Zarządu Gminy i wyniki kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie. RIO wysoko oceniła pracę służb finansowych Urzędu Gminy oraz stwierdziła poprawność gospodarki finansowej i organizacyjno-prawnej gminy.

W punkcie kolejnym przewodniczący RG przedstawił aktualne sprawy, jakie wpłynęły do Rady Gminy, tj.:

- pismo przewodniczącego Sejmiku Samorządowego w Bielsku - Białej w/s Przedszkola w Jaworzu Średnim dotyczące partycypacji gminy Bielsko w dofinansowaniu dzieci zamieszkujących w gminie Bielsko - Biała.
- Decyzja Urzędu Miejskiego w Bielsku - Białej w/s przystanku przy ul. Cieszyńskiej (obok CPN).
- Pismo Kuratora Oświaty w Bielsku - Białej w/s wytypowania dwóch przedstawicieli do komisji konkursowej na stanowisko dyrektorów Szkół Podstawowych nr 1 i 3.

Dodatkowo w tym punkcie przewodniczący komisji problemowych przedstawili zebrany aktualne problemy oraz podsumowali dotychczasową działalność.

Po interpelacjach i zapytaniach radnych Komisja Rewizyjna przedstawiła protokół dotyczący kontroli wykonania zadań finansowych przez Zarząd Gminy. W zastępstwie nieobecnej przewodniczącej KR radnej Heleny Stanisławskiej protokół ten odczytał członek komisji radny Jerzy Pysz. Komisja Rewizyjna zakończyła protokół wnioskiem o udzielenie absolutorium Zarządowi Gminy za 1993 rok. W głosowaniu tajnym 11 radnych było za udzieleniem absolutorium, 2 wstrzymało się od głosu, a jeden był przeciw. Absolutorium zostało udzielone.

Kolejne punkty obrad to pakiet uchwał:

- Uchwała w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 1994 rok.
- Uchwała w sprawie utworzenia spółki prawa handlowego dotycząca gospodarki wodnej w regionie Ziemi Cieszyńskiej.
- Uchwała w/s przyznania medali "Zasłużony dla Rozwoju Jaworza". Medalami uhonorowani zostają: Jerzy Bisok, Marian Zygmunt, Krystyna Szczyпка, Józef Czader i Jadwiga Roik.
- Uchwała w/s zmiany Statutu Gminy Jaworze dotycząca zasad inicjatyw społecznych.
- Uchwała w/s wytycznych projektowania w budownictwie została przez radnych oddalona do poprawy i uzupełnienia przez Komisję Budownictwa.

Sekretarz gminy czesław Wierzbicki przedstawił aktualny stan przygotowań do wyborów samorządowych wyznaczonych na dzień 19 czerwca 1994 r. Wójt odpowiedział na pytania zadane w początkowej części obrad.

W wolnych wnioskach głos zabrali:

- radna Pyka - Ponowiła pytanie o los budynku Przedszkola nr 3.
- radny Pysz - Jakie są koszty ewentualnego referendum?
- radny Krzemiński - Zaproponował, aby informacje o referendum przedstawić w "Echu Jaworza" i rozprawić ten numer gazety bezpłatnie.
- radny Kukla - Wniósł o wydruk wszystkich artykułów w "Echu Jaworza".
- radny Zygmunt - Kategorie sprzeciwił się drukowaniu artykułów obraźliwych w naszej gazecie.
- pan Niemczyk - Wniósł o inne rozwiązanie układu komunikacyjnego: Ośrodek Zdrowia - Kościół Ewangelicki - Dom Nauczyciela.

Następną sesję zaplanowano na sobotę 21 maja br.

Władysław Nikiel

Z obrad Zarządu Gminy w Jaworzu

Przedmiotem obrad posiedzeń Zarządu Gminy w maju br. były następujące sprawy:

1. Przystąpienie gminy Jaworze do spółki wodno-ściekowej Związku Komunalnego Ziemi Cieszyńskiej.
2. Zatwierdzenie granic okręgów wyborczych.
3. Zatwierdzenie składów komisji obwodowych i terytorialnej komisji wyborczej.
4. Projekt zmiany Statutu Gminy dotyczącej czynów społecznych.
5. Udzielenie pomocy finansowej pogorzelcom (rodzinom Bołączków i Jamrozików).
6. Przygotowanie projektu uchwały dotyczącej przekazania budynku szkoły w Jaworzu Nałężu w dzierżawę Stowarzyszeniu "Ignis" na czas określony zgodnie z warunkami umowy na działalność charytatywną związaną z pomocą dzieciom kalekim.
7. Przygotowania referendum w sprawie samoopodatkowania mieszkańców na budowę kanalizacji i wywóz odpadów stałych.
8. Przygotowania konkursu na dyrektorów przedszkoli oraz powołanie komisji konkursowej w składzie: Władysław Nikiel, Marian Zygmunt, Barbara Karosek, Józef Brandys, Zbigniew Putek, Emma Penkala.
9. Rozpatrzenie pisma mieszkańców Jaworza Górnego dot. interwencji w sprawie monopolistycznych praktyk Firmy Przewozowej "Sanbus". Zarząd przeprowadził rozmowy z właścicielem firmy, który zobowiązał się poprawić stan dyscypliny niektórych kierowców, a wyjaśnienia opublikować w "Echu Jaworza".
10. Częściowa partycypacja gminy w kosztach remontu Ośrodka Zdrowia w Jaworzu.

Marian Zygmunt

ISTOTA INICJATYW SPOŁECZNYCH

Niedawno czyny społeczne, a obecnie inicjatywy społeczne w swojej treści oznaczają to samo. Były i są nadal wspólnymi działaniami mieszkańców, a ich celem jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Dynamizują one rozwój gospodarczy i kulturalny całej gminy. Walory tych działań dostrzegła i doceniła ustępująca Rada Gminy uchwalając prawo lokalne przez wprowadzenie do Statutu Gminy Jaworze rozdział VI a pt. "Inicjatywy społeczne" oraz podejmując uchwałę "Regulamin organizacji rozliczania i kontroli zadań wykonywanych w ramach inicjatyw społecznych.

Redakcja "Echa Jaworza" przedstawia pełną treść obu dokumentów. Zapoznanie się z nimi pozwoli mieszkańcom zorientować się w możliwościach włączenia się do realizacji zadań podejmowanych przez gminę. Ale nie tylko. Te przepisy trzeba udoskonalać. Więc pozytywne są wnioski i uwagi, aby efekty działań spełniały oczekiwania mieszkańców gminy.

Rozdział VI a INICJATYWY SPOŁECZNE

- 1 -

1. Mieszkańcy gminy, dla zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej mogą w ramach inicjatyw społecznych wspierać zadania gminy poprzez dokonywanie nakładów finansowych względnie świadczenie osobiste pracy.

2. Zasady organizacyjne, rozliczenie i kontrola wykonania zadań gminy prowadzonych w ramach inicjatyw społecznych określa Rada Gminy w drodze uchwały.

- 2 -

Jeżeli w wyniku realizacji zadania wykonanego z inicjatywy społecznej zostanie wybudowany obiekt, budowla, urządzenie itp., to staje się on własnością gminy.

- 3 -

1. Mieszkańcy gminy, wspierający określoną inicjatywę gminną, mogą się organizować w dowolny sposób, a mianowicie poprzez ustawienie komitetu organizacyjnego bądź zespołu.

2. Utworzony Komitet (zespół) organizuje aktywność społeczną i reprezentuje mieszkańców przed organami gminy w zakresie realizacji danego zadania.

3. Komitet nie posiada zdolności prawnej ani sądowej i po realizacji zadania, dla którego został utworzony, kończy swoją działalność i rozwiązuje się.

4. Komitet nie działa na zewnątrz gminy, nie ma również prawa do zaciągania zobowiązań ani prawa reprezentowania gminy na zewnątrz..

5. Do zadań Komitetu należy:

- inicjowanie podjęcia przez gminę określonych zadań,
- uzgodnienie wysokości i sposobu dokonywania wpłat na konto gminy,
- zakres i sposób wykonywania prac przez mieszkańców dla wykonania zadania.

Działając na podstawie rozdziału VI a Statutu Gminy Jaworze Rada Gminy wprowadza regulamin o następującej treści:

- 1 -

W celu realizacji zadań podejmowanych przez gminę, mieszkańcy gminy mogą w sposób nieograniczony i dobrowolny występować z wnioskami do Zarządu Gminy o:

- poszerzenie zakresu robót
- podniesienie standardu wykonywanego zadania.

- 2 -

1. Mieszkańcy gminy mogą również występować z propozycjami umieszczenia w planie budżetu na rok przyszły nowego zadania pod warunkiem, że:

- inicjatywa zostanie zgłoszona Zarządowi Gminy w terminie do końca listopada poprzedzającego rok w którym proponuje się rozpoczęcie realizacji zadania,
- mieszkańcy podejmujący inicjatywę dokonują w terminie do końca lutego nowego roku wpłaty w wysokości 50 % ustalonych przez Zarząd Gminy kosztów tego zadania.

2. Zmiany w kosztorysie powykonawczym wynikające ze wzrostu cen, inflacji itp. nie spowodują wzrostu zobowiązań finansowych mieszkańców zgłaszających inicjatywę.

- 3 -

Zarząd Gminy decyduje o terminach i kolejności wykonywanych zadań z inicjatywy społecznej.

- 4 -

1. Urząd Gminy prowadzi rejestr zgłoszeń inicjatyw społecznych odnotowując datę zgłoszenia, przewidywany termin realizacji zadania oraz wysokość deklarowanych i wpłaconych kwot.

2. Rozliczenie z wykonania zadań wynikających z inicjatyw społecznych, o których mowa w paragrafach 1 i 2 Regulaminu, dokonywane będzie na sesjach Rady Gminy - po upływie każdego kwartału.

3. Urząd Gminy w sposób zwyczajowo przyjęty informuje mieszkańców gminy o przebiegu realizacji zadań z inicjatywy społecznej.

- 5 -

Mieszkańcy gminy podejmujący określoną inicjatywę społeczną mają prawo do uzyskania od pracowników Urzędu Gminy pełnej informacji o etapach wykonywanego zadania.

Bogusław Krzeziński

Nowy zarząd i nowe zadania TMZJ

W dniu 22 kwietnia w świetlicy Szkoły Podstawowej nr 1 im. M. Dąbrowskiej odbyło się walne zebranie sprawozdawczo - wyborcze Towarzystwa Miłośników Ziemi Jaworzańskiej. Zebranie prowadził znany i aktywny działacz TMZJ, współredaktor "Naszego Głosu" **Czesław Czuba**. Referat sprawozdawczy wygłosił prezes Towarzystwa **Marian Rapacz**, który stwierdził, że do najważniejszych osiągnięć grona wielbicieli swej rodzinnej miejscowości należy współdziałanie w staraniach o samodzielność administracyjną Jaworza, nazewnictwo ulic, współorganizowanie "Jaworzańskich Wrzesni", typowanie kandydatów na radnych oraz uczestnictwo w pożytecznej współpracy z holenderskim Klundert. Nie udało się zarządowi zrealizować bardzo ważkiego problemu związanego z lokalem na izbę pamięci i tradycji, która w miarę gromadzenia źródeł historycznych i zabytków kultury materialnej, związanych z naszym regionem, mogła by się przerozciąć w "Muzeum Jaworza". A jak wszystkim wiadomo **Karol Jaworski** i jemu podobni zapaleńcy nagromadzili już wiele bezcennych materiałów z historii i folkloru Jaworza, które z braku właściwych pomieszczeń mogą ulec zniszczeniu, co stanowiłoby niepotęwaną stratę dla nas wszystkich. W sprawozdaniu uwypuklono udział w konkursie pod nazwą "Małe Ojczyzny" oraz znaczenie okazjonalnych spotkań towarzyskich członków TMZJ. Podniesiony również został olbrzymi wkład rodziny Ireny i Pawła Steków w zorganizowanie pamiętnego "pieczenia barana" z udziałem holenderskich gości oraz korowodu dożynkowego w ubiegłym roku. Zwrócono też uwagę na wspaniały "ALBUM FOTOGRAFICZNY JAWORZA", w którym na 540 zdjęciach **Jadwiga Roik** uwieczniła w artystyczny sposób wszystko co najpiękniejsze i najważniejsze w naszej wsi. Album ten zasługuje na wydanie.

Ustępujący Zarząd TMZJ uzyskał absolutorium. Miłym akcentem zebrania było nadanie **Janowi Krzyspiniowi**, którego nikomu nie trzeba przedstawiać, gdyż jego czyny najlepiej o nim mówią, honorowego członkostwa Towarzystwa. Treść wręczonego mu dyplomu odczytała **Małgorzata Kobiela-Gryczka**. Należy sądzić, iż w trakcie następnych posiedzeń TMZJ tego rodzaju zaszczytu dostąpią inni jeszcze zasłużeni działacze, którzy w pełni zasługują na takie wyróżnienie. Sam uhonorowany powiedział: *"Trzeba dbać o Jaworze, aby jak najpiękniej wyglądało, nie wyczekiwać na pomoc z zewnątrz i robić, robić ile się tylko da, a nie debatować, bo jak się po śląsku mówi - z godanio ni ma dziecek"*.

A oto skróty przebieg bogatej i twórczej dyskusji:

Pan Antoni Kobiela podkreślił wielki dorobek Zarządu TMZJ w minionej kadencji. Zachęcał do aktywnego włączenia się do idei pracy dla swej "Małej Ojczyzny". Wszyscy jaworzanie winni włączyć się do tego dzieła choćby drobnymi czynami, a wtedy powstanie wielkie zbiorowe osiągnięcie. Zachęcał do intensywniejszego

starania się o lokum dla izby pamięci i ścisłej współpracy z władzami gminy.

Panu Wojciechowi Grocholskiemu również leży na sercu sprawa pilnego utworzenia izby pamięci, jako załączka przyszłego muzeum, jak i współdziałanie z krajoznawczymi ośrodkami naukowymi.

Pani Bożena Szłapa mówiła o pożytecznym z wielu względów współdziałaniu dzieci z Jaworza i Klundert, w ramach którego odbywają się wzajemne odwiedziny i wymiana kulturalna.

Pan Jerzy Pysz apelował do Zarządu TMZJ o energiczne zabieganie o wszechstronny rozwój Jaworza - nie tylko kulturalny i większą współpracę z radnymi.

Pan Jerzy Kukła stwierdził, że nie mogą nas cieszyć takie zjawiska jak zlikwidowane kino, zdewastowany park, upadający basen, brak centrum handlowego i kulturalnego. A przecież do naszej miejscowości przyjeżdża sporo gości, nawet z zagranicy, dla których trzeba coś tworzyć, choćby w zakresie informacji. Zachodzi potrzeba większego nacisku na władze gminne, mobilizacji do zbliżających się wyborów samorządowych i opracowania perspektywicznego "Programu rozwoju Jaworza" pod patronatem TMZJ.

Pan Paweł Stekła zwrócił uwagę na konieczność właściwszego niż dotąd organizowania rekreacji i sportu dla młodzieży i uczynił to w nawiązaniu do dobrych tradycji "Drzewiarza". Zachodzi pilna potrzeba zajęcia się młodzieżą grającą na dzikich boiskach i stworzenia dla niej klubów piłki nożnej, siatkowej czy koszykówki. Władze gminy winny zadbać nie tylko o to co zastały, ale o przyszłość Jaworza, które oby nie stało się "sympalnią" dla Bielska.

Pan Bogdan Magda przedstawił konieczność dokonania zmian w statucie Towarzystwa i samej jego nazwy na - "Towarzystwo Miłośników Jaworza", lecz z braku kworum nie można było tego wniosku zrealizować.

Pan Franciszek Karol Szpok zaapelował o większe niż dotąd propagowanie chlubnych i różnorodnych tradycji naszego rodzimego gniazda, a zwłaszcza historycznych, kulturowych i uzdrowiskowych. Można to czynić poprzez różne wydawnictwa, propagandę wizualną, wydanie widowisk urokliwych zakątków Jaworza, na których brak uskarżają się przyjeżdżający do nas kuracjusze, wczasowicze i turyści. Jako dziennikarz przyrzekł jednocześnie szerzyć dobre imię Jaworza - tak jak to dotąd od wielu lat czynił - na łamach licznych czasopism krajowych i regionalnych - oby tylko uzyskiwał na bieżąco od odpowiednich czynników właściwe materiały i informacje.

Pan Marian Zygmunt podkreślił doniosłość wszelkich poczynań społecznych, które zawsze przynoszą wymierne efekty dla dobra naszej miejscowości. Jako przewodniczący Komisji Kultury, Oświaty i Sportu z zadowoleniem i uznaniem mówił o wszelkich społecznikowskich pasjach jaworzan, którzy nigdy nie odmawiają pomocy przy organizowaniu różnych prac, imprez i uroczystości. Można zwłaszcza zawsze liczyć na dykcję i młodzież szkolną. To ważne, gdyż w szkołach wykuwa się charaktery przyszłych gospodarzy Jaworza.

Pan Karol Jaworski w swym obszernym i ciekawym wystąpieniu mówił szczegółowo o potrzebie ocalenia

od zagłady wszelkich pamiątek z przeszłości Jaworza, tych piśmiennych i materialnych, a także o swych zbierackich poczynaniach oraz opracowaniu szeregu tematycznych monografii. Wśród jego zbiorów znajduje się bogaty "Album prasy o Jaworzu", ważny dla przyszłych badaczy, w którym znajduje się wiele artykułów niżej podpisanego.

Uczestnicy walnego zebrania sprawozdawczo - wyborczego wyłonili nowy Zarząd TMZJ w składzie: **Marian Rapacz** - prezes, **Bożena Szłapa** i **Paweł Stekla** - zastępcy, **Jadwiga Roik** - sekretarz, **Władysława Dybczak** - skarbnik oraz **Piotr Caputa** i **Maria Rutkowska** - członkowie. Przewodnictwo Komisji Rewizyjnej objęła **Danuta Wiśniewska** (członkami zostali: **Bogdan Magda**, **Halina Kubik**, **Piotr Tyrna**, **Jerzy Pysz**), zaś Sądu Koleżeńskiego **Czesław Czubaj** (członkami zostali: **Małgorzata Kobiela-Gryczka**, **Karol Ciejka**, **Karol Jaworski**, **Stanisław Hoczek**).

Nowy Zarząd będzie w bieżącej kadencji realizował nowe zadania zawarte w uchwale, w której czytamy:

1. *Z wydatną pomocą Zarządu i Rady Gminy sfinalizować w krótkim czasie adaptację i zagospodarowanie właściwych pomieszczeń z przeznaczeniem na Izbę Tradycji.*
2. *Zabezpieczyć stały lokal na ekspozycję, która stanowić będzie zaczątek muzeum regionalnego w Jaworzu.*
3. *Przyciągnąć do prac Towarzystwa młodzież. Poszerzać krąg ludzi pracujących dla naszej "Małej Ojczyzny".*
4. *Organizować spotkania radnych, desygnowanych przez TMZJ, z Zarządkiem Towarzystwa.*
5. *Nawiązać kontakt z krakowskimi ośrodkami naukowymi, przygotowującymi projekt beskidzkiego Parku Krajobrazowego, celem szerszego włączenia miejscowości Jaworze do tego programu.*
6. *Stworzyć system promocji i ochrony lokalnych zabytków - przy ściślejszej współpracy z odpowiednimi komisjami Rady Gminy.*
7. *Włączyć się z głosem doradczym do opracowania przez Radę Gminy perspektywicznego planu rozwoju Jaworza.*
8. *Zobowiązać nowy Zarząd TMZJ do podjęcia działań zmierzających do wprowadzenia korekt w Statucie - według sugestii wysuniętych na Walnym Zebraniu (po ewentualnej weryfikacji listy członków).*
9. *Propagować szerzej tradycję, współczesność i perspektywy Jaworza - między innymi poprzez umieszczanie artykułów w prasie regionalnej i ogólnokrajowej.*
10. *Wykorzystać opracowania i materiały związane z Jaworzem, a zgromadzone i opracowane przez pana Karola Jaworskiego i panią Jadwigę Roik - w dalszej pracy TMZJ.*

Wszyscy życzymy TMZJ pełnej realizacji, a nawet poszerzenia założonego planu.

Franciszek Karol Szpok

PSZCZOŁA W MAJU I W CZERWCU

Rodzina pszczoła to przykład organizacji, pracowitości, siły i wzajemnej tolerancji. Cech tych nie zawsze można dopatrzeć się u ludzi. W pasiekach od wczesnego rana panuje nieprzerwany ruch. Lot pszczoł to wykonywanie ciężkiej pracy: z ula wynoszą zanieczyszczenia, a do ula przynoszą wodę, pyłek i nektar, który robotnice w ulu przerabiają na miód.

W rodzinie w tych miesiącach kończy się wymiana pszczoł starych na młode i w ten sposób zamyka się cykl przetrwania. Pszczelarz ostrożnie - w zależności od pogody - poszerza gniazda, a gdy zauważy, że pszczoły pobielają stare plastry wstawia ramkę z wężą. Odbudowane plastry wstawia do środka. Odnawia w ten sposób gniazdo. W tym czasie silnym rodzinom wstawia ramki pracy, gdzie pszczoły wyładowują swój pęd do budowy komórek. Samica warrozy w tym okresie pasożytuje głównie na trutwii trutowym. Wycinanie zasklepionego plastru trutowego należy do biologicznej walki z warrozą.

Temperatura po 15 maja stabilizuje się, zaczynają pojawiać się trutnie, może nastąpić nastrój rojowy. By temu zapobiec wskazane jest wykonanie następujących czynności: zdjęć maty boczne, zapewnić dobrą wentylację przez poszerzenie wylotów. Górne maty pozostawiamy - chronią przed zbytnim nagraniem przez słońce. Jeżeli mimo to pszczoły założą mateczniki, a matka je zaczerwi, to nie należy ich zrywać, gdyż zrywanie mateczników jest bezcelowe. Po zerwaniu pszczoły założą następne; w ulu nadal pozostanie nastrój rojowy. W tym wydadku można sztucznie rozwijać rodzinę tworząc nowy rój. W pasiece powinien być zapasowy ul i w razie konieczności należy do niego strząsnąć wszystkie pszczoły razem z matką. Przedtem do tego ula należy wstawić 4 - 5 ramek z małym zapasem pokarmu i 2 ramki z wężą. Na drugi dzień, gdy lotne pszczoły wrócą do macierzaka, pozostałe podkarmiamy i odymiamy środkiem przeciw warrozie. Zmniejszamy również wylot. Jest to jeden ze sposobów rozrastania rodziny. W pasieczysku przystępujemy do tępienia mrówek, kosimy trawę, by nie dotykała uli. Instalujemy słoneczną topiarkę.

W czerwcu w dalszym ciągu zwalczamy nastrój rojowy ujmując zasklepione plastry z młodą muchą, a w to miejsce dodajemy plastry z jajeczkami. Malujemy daszki uli na biało. Zapewniamy maksymalną wentylację. Nie przeszkadzamy pszczołom częstymi przeglądami. Jeżeli zachodzi potrzeba wymiany, to robimy to wieczorem. Przy rójce naturalnej roje zbieramy do rojnicy i zanosimy do ciemnej piwnicy. Roje osadzamy o zachodzie słońca na 5 - 6 ramkach z wężą, dodając plaster z jajeczkami - bez czerwca i miodu. Należy przestrzegać, by poidło funkcjonowało przez cały sezon pasieczny.

W artykule tym podałem elementarne czynności pasieczne, które mogą wpłynąć dodatnio na rozwój i hodowlę pszczoł.

Marian Rapacz

Historia Jaworza

cz. XXV

W początkach lat siedemdziesiątych XIX wieku doszło do zaktywizowania części społeczeństwa jaworzańskiego do walki z jednym z najgroźniejszych żywiołów. Aby mu się przeciwstawić, w 1873 roku zapoczątkowano organizowanie straży pożarnej. Jej inicjatorami byli **Edward Kwizda** i **Jan Cichy**. Później, wskutek wielu przeciwności, działalność i operatywność straży zaczęła słabnąć. Dopiero w 1898 roku - dzięki takim działaczom społecznym jak **Paweł Binek**, **Andrzej Ryrych**, **Jan Małysz**, **Paweł Adamiec**, **Jan Stekla**, **Paweł Dawid** i **Bertold Simachowicz** - reaktywowano OSP w Jaworzu, która zaczęła działać z coraz większą skutecznością.

Księstwu Cieszyńskiemu ostatnie trzy dekady kończącego się wieku przyniosły wiele zmian. Niestety - nie wszystkie były pozytywne, a niekiedy postęp szedł w parze z rosnącą biedą i niesprawiedliwością społeczną. Tak też było z gospodarką, w której potencjał i bogactwo właścicieli (zwłaszcza kopalni i hut) rosło równoległe z ubożeniem rodzin robotniczych. Najdokładniej ilustrują to liczby. Na przykład w 1850 roku około 7 tysięcy robotników pracujących w Zagłębiu Ostrowsko-Karwińskim wydobywało 145 200 ton węgla, a ćwierć wieku później już około 16 tys. pracowników wydobywało 2 miliony ton (nawiciej w państwie Habsburgów). Podobnie było z przemysłem włókienniczym (zwłaszcza w Bielsku) oraz z hutnictwem. Niezmiernie bogaciła się na tym Komora Cieszyńska i właściciele kopalni, hut oraz przedalnia.

Niestety, ci którzy przyczyniali się do wzrostu bogactwa żyli w skrajnej nędzy. W zagłębiu dniówka trwała 16 godzin. Gorzej było w bielskim przemyśle włókienniczym. Prasa cieszyńska pisała, że tam bez przerwy "... pracują po 18, 24 a nawet 36 godzin [...] i wyczerpani do ostateczności padają na balon wełny, na brudne szmaty, na kamiennych schodach lub w wo-

zowni, śpią kilka godzin, by potem na nowo stanąć przy maszynie i zacząć od początku"¹⁾. Podwyżki płac nie nadążały za wzrostem cen. Ciężka praca, niedożywienie i tęsknota sprzyjały rozwojowi chorób (zwłaszcza gruźlicy) i powodowały znaczną śmiertelność²⁾. Zmorą były też wypadki przy pracy najczęściej nękające górników. W latach 1854-96 w kopalniach zginęło 800 osób.

Próby organizowania strajków rozpoczęły się już w latach sześćdziesiątych, a w 1866 roku objęły nawet całe zagłębie. W 6 lat później na strajkujących robotników w Białej nastano wojsko. Było wielu rannych i jedna ofiara śmiertelna. Robotnicy zrozumieli jednak, że tylko w solidarności istnieje nadzieja na wygranie strajku. Jednak ustawa z 1867 r. zezwalała tylko na tworzenie towarzystw o charakterze samokształceniowym i kulturalnym. Najpierw takie stowarzyszenia powstały w Bielsku (o nazwie "Harmonia") i w Ustroniu, później w Cieszynie i Trzyńcu. Robotnicy zajmowali się jednak nie tylko samokształceniem i kulturą, skoro już w 1872 r. starosta bielski zarzucił "Harmonii" powiązania z socjalistyczną Międzynarodówką.

Oprócz problemu niesamowitego wyzysku, który dał się we znaki robotnikom wszystkich nacji, samych Polaków poddano jeszcze wzmoczonej germanizacji i czechizacji. Wprawdzie Księstwo Cieszyńskie zachowało przewagę ludności polskiej, ale ich liczba zaczęła spadać poniżej 70%³⁾, natomiast ilość Czechów wzrosła do około 16%, a Niemców do około 11%. Sprzyjało też temu włączenie regionu opawskiego⁴⁾ do guberni morawsko-śląskiej.

Wspomniane powyżej problemy wytyczyły ludności polskiej kierunki działania na najbliższy okres. Najważniejszym z nich była walka z germanizacją i przeciwstawienie się czechizacji. Niezwykle ważną rolę w tej walce odgrywało

patriotyczne duchowieństwo i inteligencja obu wyznań. Po Powstaniu Styczniowym - miejsce działacza narodowego tej miary jakim był **ks. Mateusz Opolski** - zajął (tym razem na "Wyzszej Bramie") **ks. dr Leopold Otto**, który przybył tu z Warszawy (dzięki czemu uniknął zsyłki na Sybir)⁵⁾. Już na wstępie zjednał sobie słuchaczy porwijącymi kazaniami głoszonymi pięknym literackim językiem polskim. Utrzymywał też przyjacielskie stosunki z duchownymi katolickimi i z dwoma zakonami. Był też wydawcą, redaktorem i autorem wielu artykułów i wierszy "Zwiastuna Ewangelickiego"⁶⁾. Wygłaszał referaty i brał udział w dyskusjach w Czytelnicy Ludowej. By zorganizować szeroki front wychowania patriotycznego, zapraszał na plebanię wielu nauczycieli. Utrzymywał też kontakty J. I. Kraszewskim. Przyczynił się też do powstania Towarzystw - Rolniczego i Zaliczkowego, Bazaru i Domu Narodowego. Gdy w 1875 r. car ogłosił amnestię powrócił do Warszawy, gdzie zmarł w 1882 r.

W niespełna rok po jego śmierci - pomimo niezwykle zacieklego oporu kleru niemieckiego - papież mianował cieszyńnianina **ks. Franciszka Śniegonia** - biskupem sufraganiem, który z wielkim poświęceniem starał się kontynuować pracę narodową. Nie było to łatwe, gdyż ordynariusz wrocławski, całkowicie oddany władzom pruskim, zwalczał każdy taki przejaw i poważnie ograniczył działalność nowego sufragana. U podstaw tak wrogiej postawy, wobec najbliższego rangą współpracownika, legła absesyjna obawa, że może dojść do oderwania się Śląska Cieszyńskiego od Diecezji Wrocławskiej. Istotnie, kardynał Kopp miał świetny wywiad, gdyż cały katolicki kler polski, z biskupem F. Śniegoniem na czele, tylko marzył o włączeniu rodzinnego księstwa do Diecezji Krakowskiej⁷⁾.

Także ewangelicy cieszyńscy, po wyjeździe ks. dra L. Otto do War-

szawy, znaleźli się w niezwykle trudnym położeniu. Ich nowy proboszcz ks. dr Haase, który przybył tu z Bielska, chociaż sprawdził się jako doskonały organizator i niezwykle prężny działacz charytatywny, był jednak Niemcem związanym z Niemieckim Stronnictwem Liberalnym. W 1876 r., przez Niemców z Bielska, Skoczowa, Strumienia i Jabłonkowa został wybrany posłem do sejmiku w Opawie, a 3 lata później do parlamentu wiedeńskiego. W Cieszynie założył Czytelnię Ewangelicką i wydawał pismo "Nowy Czas"⁸⁾. Założył też szpital ewangelicki. Chociaż był przeciwnikiem założenia Polskiego Gimnazjum, miał jednak zasługi w utrwaleniu staropolskiej kazuistyki ewangelickiej, gdyż wydał "Kazania" Mikołaja Reja oraz "Postyllę" Grzegorza z Żarnowca.

To jednak nie zjednało mu serc ewangelików polskich, którzy za swego duchowego przywódcę uznali ks. Franciszka Michejdę z Nawsia. On to, wraz z Jerzym Cięciałą i Andrzejem Cięciałą utworzyli Polskie Towarzystwo Ludowe, które powstało po założeniu w 1883 r. Związku Śląskich Katolików (przywoził mu ks. Ignacy Świeży).

Pomimo nieprzychylnych Polakom obu wyznań wiatrów wiejących z Wrocławia i z Bielska, w Księstwie Cieszyńskim było już tylu świeckich działaczy narodowych, że sprawa polska na tym nie ucierpiała. Już w 1881 roku założyli oni polskie Towarzystwo Oświaty Ludowej. W następnym roku pogrzeb Karola Miarki⁹⁾ zmienili w potężną manifestację narodową. W 1885 r. - z inicjatywy P. Stalmacha - powstała najbardziej zasłużona dla sprawy polskiej Macierz Szkolna Księstwa

Cieszyńskiego. Tak więc do połowy lat osiemdziesiątych Polacy mieli następujące organizacje: Towarzystwo Pomocy Naukowej (z 1872 r.), Katolickie Dziedzictwo Błogosławionego Jana Sarkandra (z 1873 r.), Towarzystwo Oświaty Ludowej, Związek Śląskich Katolików, Polskie Towarzystwo Ludowe oraz Macierz Szkolną.

Ponadto - aby utrzymać łączność z rodakami - po doświadczeniach wyniesionych ze zjazdu w Sibicy, postanowiono kontynuować takie spotkania. Ten sam cel przyświecał też wycieczkom organizowanym do Krakowa, Lwowa a nawet do Warszawy. Wielkie wrażenie zrobiła też specjalna uroczystość poświęcona J. I. Kraszewskiemu. Duży wpływ na utrwalenie polskości miały też książki polskie przywożone z Galicji i "kongresówki". Literatura polska i wyjazdy do Macierzy miały też swój odźwięk w konsolidacji Polaków cieszyńskich podczas wyborów. Dzięki temu w 1871 r. do sejmiku w Opawie weszło 4 polskich posłów. Gdy w 1873 r. ustanowiono bezpośrednie wybory do Rady Państwa w Wiedniu, pomimo wzmożonej agitacji Niemców, wygrał je Polak - Jerzy Cięciała. Tam - niestety - chociaż miał wielkie poparcie ze strony polskich posłów z Galicji, a nawet kilku posłów czeskich, każdy jego wniosek torpedowany był przez większość niemiecką. Przed następnymi wyborami - ze względów dogmatycznych - doszło do rozłamu wśród Polaków obu wyznań,¹⁰⁾ co dało przykre następstwa - utracono mandat w Ra-

dzie Państwa, a na to tylko czekali Niemcy. Wtedy dopiero przypomniano sobie przewidującą mądrość ks. L. Otto, który podczas dyskusji w Czytelnicy Ludowej często powtarzał: "We wszystkim co nas różni - tolerancja, ale w sprawach narodowych - jedność".

1. Austria wprowadziła 12 godzinny dzień pracy dopiero w 1884 roku.
2. W Cieszynie umierało wtedy 9 osób na 1000 mieszkańców, podczas gdy w Wiedniu 3,6, a w Berlinie 2,2.
3. Stosunkowo łatwo dali się germanizować polscy robotnicy z Galicji.
4. Śląsk opawski już dawniej był silnie zgermanizowany i obniżał status Ziemi Cieszyńskiej.
5. Przed wyrokiem za udział w pogrzebie poległych patriotów i arcybiskupa A. Fijałkowskiego ks. Otto przez blisko rok więziony był wycadeli warszawskiej. Ze względu na stan zdrowia car ulaskawił go pod warunkiem, że w ciągu 48 godzin opuści "kongresówkę".
6. Było to jedyne polskie pismo ewangelickie; w latach 1867-75 drukowano je w Cieszynie.
7. Podobno bp F. Śniegoń zabiegał o to w Wiedniu, lecz cesarz - ze względów politycznych (nie chciał zatargów z Prusami) - odmówił poparcia.
8. Wydawał też dwa pisma niemieckie.
9. K. Miarka po wyjściu z więzienia (skazano go za ... zorganizowanie pomocy dla śląskich dzieci polskich dotkniętych głodem) w 1881 roku osiedlił się w Cieszynie, gdzie zmarł w roku następnym.
10. Wystawiono dwóch kandydatów (po jednym z każdego wyznania), przez co głosy wyborców zostały rozbite i żaden z nich nie został posłem.

WAŻNIEJSZE DATY:

- 1866 - 1875- Działalność ks. dra L. Otto w Cieszynie
- 1870 - 1900- Właściciel Jaworza baron Filip Ernest Saint Genois pełni funkcję sekretarza lub attache wojskowego w różnych ambasadach Austro-Węgier (najdłużej w Madrycie).
- 1870 - 1913- Akcja organizowania wycieczek z Księstwa Cieszyńskiego do Krako-

wa, Lwowa, a nawet Warszawy.

- 1870 - Początki organizowania służby sanitarnej na Śląsku Cieszyńskim.
- 1870 - 1885- Wzmożona germanizacja i czechizacja w Księstwie Cieszyńskim.
- 1871 - Ostatni pobyt W. Pola w Jaworzu
- 1871 - Usamodzielnienie się parafii katolickiej w Jaworzu.
- 1871 - Wybór 4 polskich posłów do sejmiku w Opawie.
- 1872 - Na urlop do Jaworza przyjeżdża

- prof. K. Szajnocha i K. Skobel oraz dr Łuczkiwicz i A. Kotsis.
- 1872 - Wykład prof. K. Skobla w auli UJ na temat osiągnięć medycznych uzdrowiska w Jaworzu.
- 1872/73 - Pracę w uzdrowisku jaworzańskim rozpoczynają: dr Smoleński i Zamietowski.
- 1872 - 1888 - Rozbudowa uzdrowiska jaworzańskiego.
- 1872 - Powstaje Towarzystwo Pomocy Naukowej, które odegrało wielką rolę w rozwoju polskiego szkolnictwa.
- 1872 - Zwiększono subwencję dla szpitala Konwentu Braci Miłosierdzia.
- 1872 - Założenie Domu Sierot w Bielsku.
- 1872 - 1913 - Rozbudowa Bielska i Białej.
- 1872 - Wojsko tłumi strajk robotników w Białej.
- 1872 - Starosta bielski zarzuca polskim towarzystwom robotniczym powiązania z Międzynarodówką.
- 1873 - Wprowadzenie języka niemieckiego do klas elementarnych w szkolnictwie cieszyńskim.
- 1873 - W Jaworzu powstaje straż pożarna.
- 1873 - Powstaje Katolickie Dziedzictwo Błogosławionego Jana Sarkandra.
- 1873 - Wybór Jerzego Cieńciały do Rady Państwa w Wiedniu.
- 1873 - 1883 - Budowa gmachu zespołu szkół średnich w Bielsku.
- 1874 - Budowa bożnicy w Cieszynie.
- 1876 - 1918 - Ks. F. Michejda z Nawsia staje się przywódcą polskich ewangelików w Księstwie Cieszyńskim.
- 1877 - "Tygodnik Ilustrowany" publikuje artykuł o Jaworzu.
- 1877 - W Cieszynie osiedla się zakon bormeuszek.
- 1878 - Rozpoczęcie budowy kolei żelaznej na trasie Bielsko - Żywiec.
- 1878 - Epidemia tyfusu w więzieniu cieszyńskim.
- 1878 - Ślub barona Maurycego Saint Genois z hr. Gabriellą von Stolberg.
- 1879 - Podpisanie sojuszu niemiecko - austriackiego w Wiedniu.
- 1879 - Narodziny Filipa Ernesta (drugiego) - syna grafa Maurycego i Gabrieli.
- 1879 - Ks. J. Guziur opuszcza Jaworze.
- 1879 - 1893 - Nowym proboszczem katolickim zostaje ks. Jan Mrkwa (Merkwa) i rozbudowuje kościół w Jaworzu.
- 1879 - Zorganizowanie w Cieszynie spec-

- jalnej uroczystości na cześć J. I. Kraszewskiego.
- 1879 - 1881 - Budowa synagogi w Bielsku.
- 1880 - Założenie cmentarza ewangelickiego w Jaworzu.
- 1881 - Wybitny działacz narodowy - Karol Miarka - osiedla się w Cieszynie.
- 1882 - Pożar szpitala w Cieszynie.
- 1882 - Powstanie "trójprzymierza" (doszły Włochy), co zapowiadało wybuch wojny.
- 1882 - Pogrzeb Karola Miarki.
- 1882 - Narodziny drugiej córki Maurycego Saint Genois.
- 1882 - Konwent Braci Miłosierdzia buduje nowy dom w swej lecznicy.
- 1883 - Papież mianuje cieszyńianina - ks. F. Śniegonia biskupem sufraganiem.
- 1883 - 1885 - Bezowocne starania bpa F. Śniegonia i polskiego duchowieństwa katolickiego o oderwanie się od Diecezji Wrocławskiej i połączenie z Diecezją Krakowską.
- 1883 - Powstaje Związek Śląskich Katolików.
- 1883 - Powstaje Polskie Towarzystwo Ludowe.
- 1884 - Austria wprowadza 12-godzinny dzień pracy.
- 1885 - Ślub właściciela Jaworza - Filipa Ernesta z hr. Julią don Moros y Luna w Madrycie.
- 1885 - Powstaje Macierz Szkolna Księstwa Cieszyńskiego.

Rudolf Dominik

Listeczku dębowy

1. *Listeczku dębowy,
nie wpadaj do wody,
[: nie bedym sie wydowala :]
aż bedóm jagody.*
2. *Jak jagód nazbiyrom,
to sie potem wydóm,
[: żeby mi mój nie wyczytał, :]
że jo też nic ni móm.*
3. *Listeczku z osiki,
spadłeś ty do rzeki,
[: nie bedym sie wydowala, :]
aż bydóm orzechy.*
4. *Orzechów nazbiyrom,
to sie potem wydóm,
[: żeby mi mój nie wyczytał, :]
że jo też nic ni móm.*

*Piesni, które dawniej
spiewano w Jaworzu*

TELEFONY W JAWORZU

Temat dostępności telefonów jest nadal jednym z najbardziej gorących i oczekujących rozwiązania w Polsce, a szczególnie wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Po dwóch artykułach w "Echu Jaworza" budzących pewne nadzieje szybkiego rozwoju tej dziedziny w województwie bielskim, kolejne zmiany "na górze" rozbiły kontrakt z kanadyjską firmą "Northen Telecom", zaś w jej miejsce wszedł niemiecki "Siemens" deklarujący utrzymanie terminów od dnia "zero", czyli dnia wdrożenia kontraktu w życie, a nawet pewne ich skrócenie. W związku z przesunięciem jednak owego dnia "zero" nastąpiły kolejne opóźnienia, lecz dzisiaj widać już pewne planowe posunięcia, budowy i remonty. Jest w trakcie przebudowy węzeł telekomunikacyjny w Bielsku - Białej, światłowodowy linii międzymiastowej i międzynarodowej: Bielsko - Katowice i Bielsko - Cieszyn, remontowane są pewne odcinki głównych sieci transmisyjnych.

Co zaś tyczy Jaworza, to najświeższe wiadomości na ten temat przekazane mi osobiście przez aktualnego dyrektora naczelnego Firmy Telekomunikacja Polska SA w Bielsku - Białej pana Jacka Wróbla są następujące:

- W Jaworzu trwa remont pomieszczeń centrali telefonicznej (w budynku Urzędu Gminy) przygotowany pod docelową instalację dwóch koncentratorów wyniesionych (połączony z centralą w Bielsku - Białej) dostosowany do przyłączenia 1288 abonentów.

- Równoległe z Jaworzem uruchomiony zostanie koncentrator w Jasienicy, co spowoduje zwolnienie ok. 300 numerów zajętych aktualnie przez abonentów z Jasienicy.

W związku z przedstawioną sytuacją po odczuciu abonentów z Jasienicy zostanie 450 aktualnych abonentów jaworzańskich, których telefony zostaną przełączone do nowych koncentratorów oraz powstanie możliwość zainsta-

lowania jeszcze 838 nowych abonentów, co spowoduje teoretyczną dostępność do telefonu w prawie każdym domu.

Czym różni się teoria od praktyki? Stare przysłowie mówi, że gdy nie wiadomo o co dokładnie chodzi, to chodzi zapewne o pieniądze. Tak jest i w tym przypadku. Kredyty i inne środki uzyskane przez T. P. SA wystarczą na pewno na zakup i budowę głównych central, koncentratorów, linii światłowodowych i przełączy obecnych abonentów. Zabraknie ich natomiast na rozbudowę sieci abonenckiej. Oznacza to w praktyce poprawę słyszalności i unowocześnienie działania dla aktualnie podłączonych telefonów, ale brak możliwości podłączenia nowych, bo nie są do nich doprowadzone kable. Projekt kompleksowy sieci abonenckiej dla Jaworza został wykonany przez biuro projektów w Katowicach i dla wdrożenia wymaga jedynie uzgodnień w terenie (Urząd Gminy takie uzgodnienia podpisał w zeszłym roku) i pieniędzy na realizację. Firma T.P. SA wraca do pomysłu powołania komitetów telefonicznej - wstrzymanego przez poprzedni zarząd tej firmy. Po zmianach propozycja ta wygląda następująco:

Na podstawie uchwały nr 45/94 Zarządu T.P. SA z dnia 1.03.94 r. "w sprawie trybu współpracy T.P. SA z grupami wnioskodawców reprezentowanych przez gminy, miasta, miasta i gminy oraz związki gmin z wyłączeniem miast wojewódzkich" i załącznika do cytowanej uchwały stanowiącego o współpracy wymienionych podmiotów ustala się, że kontrahentem dla T.P. SA jest gmina. Uchwała zakłada możliwość podpisania umowy z gminą reprezentującą komitet (komitety) z terminem podłączenia abonentów i refundację wpłaconych przez nich funduszy w formie rozmów telefonicznych w rozliczeniu impulsów w ciągu 4 lat.

Uważam, że najbardziej celowe byłoby zorganizowanie przez zainteresowanych takich komitetów we wszystkich rejonach Jaworza, gdzie ludzie czekają na telefon, zarejestrowanie ich przez Zarząd Gminy, zdeponowanie na oprocentowanym rachunku zadeklarowanych kwot (wg T.P. SA 5-6 mln zł./abonenta) i egzekwowanie terminowej budowy sieci - do czego wszystkich oczekujących na własny telefon szczerze zachęcam.

Paweł Mularz

Firma Przewozowa "SANBUS"

Firma jest zarejestrowana w Ministerstwie Transportu w Warszawie jako przewoźnik na liniach podmiejskich działających poza granicami Bielska. Firma "Sanbus" jest komunikacją podmiejską dotowaną przez Ministerstwo Transportu i w związku z tym musi działać zgodnie z zarządzeniami oraz taryfami opłat wydanymi przez to Ministerstwo - tak jak główny przewoźnik w Polsce PKS. Zgodnie z podziałem terytorialnym województw nasza firma należy do 7 obszaru koordynacyjnego PKS-u mieszczącego się w Krakowie. Wszelkie działania muszą być uzgadniane w koordynacji z Krakowem oraz Ministerstwem Transportu. Działając na powyższych zasadach firma ma możliwość dalszego prowa-

dzenia tych linii - pomimo wysokich kosztów utrzymania autobusów w dobrym stanie, kosztów dzierżaw za korzystanie z przystanków MZK na terenie Bielska - Białej, jak również kosztów ponoszonych w związku z wynajęciem pomieszczeń od Spółdzielni Kółek Rolniczych oraz wszelkich innych związanych z naszą działalnością.

Mając na uwadze dobro pasażerów Firma "Sanbus" w swych zamierzeniach stara się o zakup autobusów typowych dla linii podmiejskich, aby dojazd do pracy stał się mniej uciążliwy. Wszelkie niedociągnięcia ze strony firmy należy zgłaszać pod numer telefonu 117 Jaworze do godz. 15⁰⁰ lub osobiście w biurze mieszczącym się w Jaworzu Górnym przy ul. Zacisznej 117.

Uwaga: Od 1.06.1994 r. następuje zmiana rozkładu jazdy. Prosi się pasażerów o zwrócenie uwagi na informacje podane w autobusach.

Leszek Guznar

Wiosenna akcja CZYSTOŚĆ I PORZĄDEK

W dniach od 12 do 19 kwietnia br. po raz czwarty zorganizowana została zbiórka odpadów. W naszych apelach wyraźnie zaznaczyliśmy, że chodzi o odpady o dużych gabarytach - takie jak zniszczone lodówki, wanny, zlewozmywaki, maszyny, to znaczy wszystko to, czego żadną miarą nie moglibyśmy wepchnąć do pojemników opróżnianych przez firmę TROS-EKO. Celem naszym było wywieźć tego typu odpady przede wszystkim do Centrali Złomu, a nieprzydatne na wysypisko śmieci. Cóż się jednak okazało? W wyznaczonych miejscach zgromadzone zostały nie tylko takie odpady, o których była mowa, ale wszystko to co kwalifikowało się do pojemników, jak również gazety, kartony, szmaty, a nawet słoma. Jesteśmy tym wprost zażenowani.

Przystępując do opracowania planu zorganizowania akcji mieliśmy na uwadze czystość środowiska. Osiągnięte efekty są mierne, natomiast koszt poniesiony przez Urząd Gminy ogromny. Ogółem akcja ta

kosztowała 33.615.000 zł. Jako organizatorzy jesteśmy zawiedzeni postawą niektórych mieszkańców. Ubiegłe lata nie nauczyły społeczeństwo nasze prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami, pomimo że tyle na ten temat pisano. Z przykrością informujemy, że była to ostatnia akcja tego typu.

Smutne jest, że w dalszym ciągu mamy na terenie gminy niebezpieczne wysypiska, zanieczyszczone koryta i brzozy potoków oraz obrzeża lasów.

Tym wszystkim, którzy zachowali i na bieżąco stosują zasadę segregacji śmieci - dziękujemy. Prosimy również o włączenie się do utrzymania czystości naszej miejscowości poprzez baczne obserwowanie, kto i gdzie wysypuje odpady i zanotowanie numeru rejestracyjnego samochodu, aby można było dochodzić likwidacji "dzikiego" wysypiska. Szanując środowisko chronimy nasze zdrowie.

Halina Bylok

KOŁO SOCJALDEMOKRACJI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W JAWORZU

Pod koniec 1993 roku powstało w Jaworzu Koło Socjaldemokracji Rzeczypospolitej Polskiej (SdRP). Działalność koła oparta jest na Statucie oraz Deklaracji Programowej, która głosi:

1. Naszą naczelną wartością jest Polska, za jedyne źródło władzy uznajemy wolę narodu wyrażoną w demokratycznych wyborach.
2. Chcemy, by Polska była ojczyzną ludzi wolnych, równych i solidarnych, państwem sprawiedliwości społecznej. Za nienaruszalne uznajemy prawa jednostki i wolności obywatelskiej.
3. Jesteśmy za silnym i praworządnym państwem, za demokracją parlamentarną i systemem wielopartyjnym. Jesteśmy zwolennikami samorządności terytorialnej i pracowniczej.
4. Chcemy Polski korzystającej ze zdobyczy nauki, uczestniczącej w bogatym i różnorodnym życiu kulturalnym. Jesteśmy za powszechną dostępnością wszystkich szczebli i typów kształcenia.
5. Tolerancję uznajemy za niezbywalną wartość życia społecznego. Niepodważalne są wolność słowa, sumienia i wyznania. Stoimy na stanowisku rozdziału Kościoła od państwa i neutralności państwa w stosunku do religijnych przekaźników obywateli.

6. Jesteśmy za wykorzystywaniem w polskich warunkach zasad gospodarowania sprawdzonych w świecie, za gospodarką rynkową i wielosektorowością gospodarki.
7. Ludzie muszą być oceniani i wynagradzani według efektów ich pracy. Nie godzimy się na bezrobocie, prawo do pracy uważamy za niezbywalne prawo człowieka.
8. Rozwój gospodarczy nie może odbywać się kosztem degradacji środowiska przyrodniczego, niosącej zagrożenie dla egzystencji naszego społeczeństwa.
9. Niepodległość i suwerenność państwa oraz ich obrona są dla nas dobrem najwyższym. Opowiadamy się za odrzuceniem dominacji siły w stosunkach między państwami, za rozbrojeniem, za solidarnością i przyjaźnią równoprawnych narodów. Popieramy ideę europejskiego domu, zamieszkałego przez bezpiecznych i życzliwych sąsiadów.

Koło SdRP w Jaworzu liczy już kilkunastu członków. Obecnie aktywnie włącza się w kampanię wyborczą do Rady Gminy.

Przewodniczącym koła jest Zdzisław Niemczyk (tel. 370), zastępcą przewodniczącego Eugeniusz Dawid (tel. 410) - zamieszkał w Domu Nauczyciela w Jaworzu (centrum).

Mieszkańców Jaworza utożsamiających się z naszą deklaracją zapraszamy do współpracy i prosimy o kontakt.

Zdzisław Niemczyk

W TELEGRAFICZNYM SKRÓCIE

28 kwietnia br. w Szkole Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim odbyło się spotkanie grupy radnych, pracowników Referatu Budownictwa i księgowej Urzędu Gminy z mieszkańcami zainteresowanymi budową oświetlenia ulic Kolonia Dolna i Pagórkowa. Na spotkaniu, które miało charakter informacyjny, omówiono warunki i możliwości wspólnego działania mieszkańców i samorządu gminnego przy realizacji tej inwestycji. Spośród zebranych zawiązał się komitet społeczny, który dokona wstępnego rozeznania wśród zainteresowanych mieszkańców w możliwościach partycypacji w kosztach tego przedsięwzięcia.

6 maja br. w Szkole Podstawowej nr 3 w Jaworzu Średnim odbyło się spotkanie radnych i pracowników Urzędu Gminy ze SPOŁECZNYM KOMITETEM BUDOWY CHODNIKA przy ul. Wapienickiej oraz z zainteresowanymi mieszkańcami tą inwestycją. Omówiono stopień realizacji zadania, wysokość wydanych środków, jakość zrealizowanych prac. Nastąpiła również wymiana uwag dotyczących chodnika. W związku z tym,

A oto widok, jaki ukazał się nam po rozebraniu ruin starej stodoły na tzw. "Górnym Dworze" w centrum Jaworza. Przez wiele lat nie wolno było tknąć tej "zabytkowej" budowli. Z braku funduszy nie dało się też tego zabudowania odrestaurować, a lata robiły swoje. Ruiny coraz bardziej szpeciły otoczenie. Dopiero w końcu kwietnia udało się uzyskać zgodę wojewódzkiego konserwatora zabytków na rozbiórkę pozostałości stodoły.

że na realizację tego zadania wydano już wszystkie środki gminne przeznaczone w bieżącym roku na chodniki, komitet zwrócił się do mieszkańców o wsparcie finansowe celem kontynuacji budowy chodnika.

8 maja br. Dziecięcy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca "Jaworze" uczestniczył w VII Wojewódzkim Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Makowie Podhalańskim, gdzie uzyskał wyróżnienie II stopnia.

16 maja br. w Kuratorium Oświaty w Bielsku - Białej odbył się konkurs na dyrektorów Szkół Podstawowych nr 1 i 3. W komisji konkursowej z ramienia samorządowego uczestniczyli: Władysław Nikiel - przewodniczący RG i Marian Zygmunt - przewodniczący KKO i S. Ponownie dyrektorami jaworzańskich szkół zostały: p. Maria Strzelczyk - SP nr 1 i p. Krystyna Szczypka - SP nr 3.

Nawiązując do artykułu pani Aliny Wiencek ("Echo Jaworza" nr 30 z kwietnia br.) chciałem stwierdzić, że:

- Zapoznałem się bardzo dokładnie ze wszystkimi propozycjami zagospodarowania budynku byłej szkoły w Nałężu.
- Wójt Gminy również zapoznał mieszkańców na spotkaniu z tymi wnioskami.
- Pani Alina Wiencek nie uczestniczyła w spotkaniu w Nałężu, ani w XXXIV sesji Rady Gminy - a więc przedstawiona interpretacja opiera się na wiadomościach zasłyszanych.
- Pani Alina Wiencek przed napisaniem artykułu do "Echa Jaworza" powinna była najpierw przeczytać protokół ze spotkania znajdujący się w biurze Rady Gminy Jaworze.
- Zostało podważone słowo mieszkańców Nałęża uczestniczących w spotkaniu, którzy pod koniec spotkania wyraźnie i głośno opowiedzieli się za przekazaniem budynku Stowarzyszeniu "Ignis".

Dlatego stwierdzam, że artykuł jest nieprawdziwy. Gazeta "Echo Jaworza" powinna być pismem jednoczącym mieszkańców, a dzieje się odwrotnie; coraz więcej ludzi jest skłóconych. Gdy na ostatniej sesji zwróciłem uwagę, że są to nieprawdziwe fakty, radny Jerzy Kukła stwierdził: "dobrze, że takie artykuły się ukazują". Resztę pozostawiam pod rozważę Szanownego Czytelnika. Chciałem stwierdzić, że w spotkaniu również uczestniczył radny Jerzy Kukła, który poparł inicjatywę mieszkańców Nałęża w sprawie przekazania budynku Stowarzyszeniu "Ignis".

Mieczysław Sobkowicz

OGŁOSZENIA

Wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci Matki
Wójtowi Gminy Jaworze

składa
Rada Gminy Jaworze

Wszystkim, którzy byli razem z nami i złożyli wyrazy współczucia z powodu śmierci naszej Mamy i Babci, a szczególnie tym, którzy osobiście uczestniczyli w uroczystościach żałobnych - Przyjaciołom, Znajomym, Sąsiadom, Delegacjom RG i UG w Jaworzu, Przedstawicielom RG z Klundert i Komisji d/s Współpracy Stichting Klundert - Jaworze
składam serdeczne podziękowania

Paweł Mularz

Gminna Spółdzielnia
"SAMOPOMOC CHŁOPIJSKA" w Jasienicy
rozpoczęła sprzedaż maszyn rolniczych.
Posiadamy w sprzedaży: siewniki, pługi,
sadzarki, rozsiewacze nawozów, kopaczki,
parniki.

Sprzedaż w godz. 7⁰⁰ - 14⁰⁰ w siedzibie
Spółdzielni.

ZAPRASZAMY!

SKLEP "KASIA"

ul. Cyprysowa 209
zaprasza na zakupy oraz
do ogródka,
gdzie w scenerii starych
powozów można
smacznie zjeść
swojskiego krupnioka
oraz pieczoną kielbasę.

Sklep czynny codziennie
od godz. 7⁰⁰ - 20⁰⁰

Za pośrednictwem sekretarza gminy pana Corsa de Vissera redakcja "Echa Jaworza" otrzymała list od pana Willema Sizoo - byłego burmistrza Klundert - z prośbą o opublikowanie. Drukujemy jego dosłowne tłumaczenie:

Pierwszego marca odszedłem ze stanowiska burmistrza Klundert. Mieliliśmy z tej okazji specjalną uroczystą sesję Rady Gminy i przyjęcie, w których uczestniczyły setki ludzi. Dwoje moich dzieci i mój wnuk byli także obecni reprezentując swoją matkę, która stała przez osiem i pół roku u mego boku jako "matka miasta" Klundert.

Byliśmy wszyscy bardzo szczęśliwi mogąc zobaczyć reprezentantów Jaworza wśród nas i chyba najlepszą rzeczą, którą teraz mogę zrobić będzie powtórzenie słów, jakie wypowiedziałem wówczas w swojej mowie pożegnalnej:

"Drogi Panie Nikiel - Przewodniczący Rady Gminy Jaworze i drogi Panie Mularz - Wójcie Gminy Jaworze. Fakt, że dwukrotnie w ciągu pół roku wy dwaj przemierzycie prawie 1400 km z Jaworza do Klundert; po raz pierwszy by uczestniczyć w pogrzebie mojej drogiej Agnes i teraz, by uczestniczyć w specjalnej sesji Rady Gminy, jest dowodem jak silne są przyjacielskie kontakty pomiędzy naszymi dwiema miejscowościami. Kilka lat temu nasze kontakty były po prostu oficjalne a w trakcie licznych wizyt staliśmy się przyjaciółmi i to samo stało się udziałem setek ludzi w naszych dwu miejscowościach. Wasza obecność dzisiaj i wasz prezent dla mnie osobiście zostały bardzo wysoko ocenione. Dziękuję wam obu za przybycie".

Willem Sizoo

Rozwiązanie zagadki z numeru 30:

Zdjęcie przedstawia uroczy staw na parceli p. Kenig (przy ul. Zdrojowej i Chabrowej). Za prawidłowe rozwiązanie zagadki nagrodę 100.000 zł. wylosowała **Justyna Putek** z Jaworza Dolnego 483. Gratulujemy! Prosimy do kasy Urzędu Gminy po odbiór nagrody.

Redaguje zespół w składzie: **Józef Czader, Paweł Mularz, Jadwiga Roik, Marian Zygmunt**

Adres redakcji: **Urząd Gminy w Jaworzu, ul. Zdrojowa, 43 - 384 Jaworze Dolne 82**
tel. 195 lub 813; fax: 871; telex: 35 - 405

Skład: **Józef Czader**

Druk: **Dimograf, Bielsko - Biała, ul. Szarotki 9**

Poprzednie numery "Echa Jaworza" można zakupić w redakcji. Redakcja nie zwraca nadsyłanych tekstów oraz zastrzega sobie prawo ich skracania i opracowania redakcyjnego

POŻAR NA GRABCE

Spółceństwo Jaworza natychmiast zareagowało na nieszczęście, jakie spotkało rodziny Bolączków i Jamrozików. Zaraz po pożarze radny Mieczysław Sobkowicz wraz z mieszkańcem Jaworza Natęża panem Bogdanem Skrzydelskim organizowali pomoc pogorzelcom. Hotel "Smrek" udostępnił czasowo mieszkanie dla jednej z rodzin. Pan Józef Karch przekazał nieodpłatnie siano i zboże; Ośrodek Harcerski - składane łózka i kołdry; Międzygminny Ośrodek Pomocy Społecznej - odzież i żywność.

Pomocy finansowej udzieliłi: mieszkańcy Jaworza Natęża, Zarząd Gminy, Międzygminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy oraz Parafia Rzymsko - Katolicka.

Komisja Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej przy Radzie Gminy dziękuje tym wszystkim, którzy udzieliłi i udzielać będą dalszej pomocy poszkodowanym rodzinom Bolączków i Jamrozików. Zwraca się z apelem do ludzi dobrej woli o wpłacanie do kasy Urzędu Gminy w Jaworzu datków z zaznaczeniem na ten cel.

Józef Brandys

Buynek państwa Bolączków przed pożarem (fot. J. Roik)

Widok po pożarze (fot. P. Mularz)